

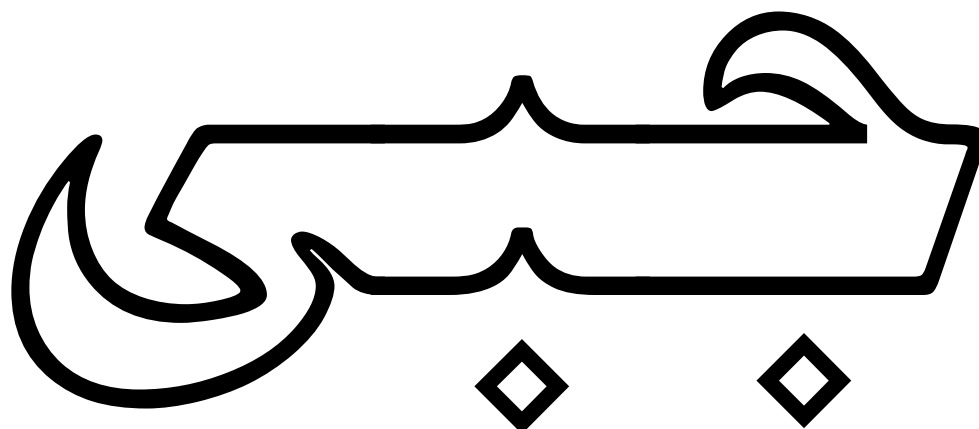

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۲۸۵

هو الحکیم-

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۲۸۵، «جبی» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «جبی» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «جبی» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۲۸۵
ریشه	جبی
تعداد تکرار	۱۲
تعداد مشتقات	۱۰
تعداد ریشه مرتبط	۱۰۰

فهرست مشتقات

۱. اجْتَبَاكُمْ (۱)   ۲. اجْتَبَاهُ (۲)   ۳. اجْتَبَيْتَهَا (۱)   ۴. اجْتَبَيْنَا (۱)   ۵. اجْتَبَيْنَاهُمْ (۱)   ۶. فَاجْتَبَاهُ (۱)   ۷. كَالْجَوَابِ (۱)   ۸. يَجْتَبِي (۲)   ۹. يَجْتَبِيكَ (۱)   ۱۰. يُجْبِي (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. آدم (۱)	۲۱. بکی (۱)	۴۲. دعو (۱)	۶۲. طلع (۱)	۸۲. مثل (۱)
۲. ابراهیم (۴)	۲۲. تبع (۲)	۴۳. دین (۳)	۶۳. طیب (۱)	۸۳. مکن (۱)
۳. ابو (۳)	۲۳. تلو (۱)	۴۴. ذرر (۳)	۶۴. عبد (۱)	۸۴. ملل (۱)
۴. اتی (۲)	۲۴. تمم (۲)	۴۵. ربب (۶)	۶۵. عصم (۱)	۸۵. موسی (۱)
۵. اجر (۱)	۲۵. توب (۱)	۴۶. رحم (۲)	۶۶. عظم (۱)	۸۶. میز (۱)
۶. اخو (۱)	۲۶. ثمر (۱)	۴۷. رزق (۱)	۶۷. علم (۳)	۸۷. نبو (۱)
۷. ارض (۱)	۲۷. جعل (۲)	۴۸. رسل (۳)	۶۸. عمل (۲)	۸۸. نصر (۱)
۸. اسحاق (۱)	۲۸. جفن (۱)	۴۹. رسو (۱)	۶۹. عیسی (۱)	۸۹. نعم (۵)
۹. اسرائیل (۱)	۲۹. جهد (۲)	۵۰. زکو (۱)	۷۰. غیب (۱)	۹۰. نوب (۱)
۱۰. الله (۸)	۳۰. حتی (۱)	۵۱. سجد (۱)	۷۱. فرق (۱)	۹۱. نوح (۲)
۱۱. اله (۸)	۳۱. حدث (۱)	۵۲. سلم (۱)	۷۲. قبل (۲)	۹۲. هدی (۷)
۱۲. امن (۵)	۳۲. حرب (۱)	۵۳. سمو (۱)	۷۳. قدر (۱)	۹۳. وحی (۲)
۱۳. انس (۱)	۳۳. حرج (۱)	۵۴. شرع (۱)	۷۴. قلل (۱)	۹۴. وذر (۱)
۱۴. انن (۲)	۳۴. حرم (۱)	۵۵. شرک (۱)	۷۵. قول (۳)	۹۵. وسم (۱)
۱۵. اهل (۲)	۳۵. حقق (۱)	۵۶. شکر (۳)	۷۶. قوم (۵)	۹۶. وصی (۲)
۱۶. اول (۴)	۳۶. حکم (۱)	۵۷. شهد (۲)	۷۷. کبر (۱)	۹۷. وقی (۱)
۱۷. اوی (۲)	۳۷. حمل (۱)	۵۸. شیء (۴)	۷۸. کثر (۱)	۹۸. وله (۸)
۱۸. ائی (۲)	۳۸. خبث (۱)	۵۹. صرط (۲)	۷۹. کلل (۱)	۹۹. ولی (۲)
۱۹. ای (۲)	۳۹. خرر (۱)	۶۰. صلح (۱)	۸۰. کون (۴)	۱۰۰. یعقوب (۱)
۲۰. بصر (۱)	۴۰. خطف (۱)	۶۱. صلو (۱)	۸۱. لدن (۱)	
	۴۱. داود (۱)			

فهرست آیات

۱. { آل عمران - ۱۷ } مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظَلِّعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ **يَجْتَنِي** مِنْ رُسُلِهِ مَنْ يَشَاءُ فَأَمِينُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ
۲. { الأنعام - ۸۷ } وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
۳. { الأعراف - ۴۰ } وَإِذَا لَمْ تَأْتِيَهُمْ بآيَةٌ قَالُوا لَوْلَا **اجْتَبَيْنَاهَا** قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
۴. { يوسف - ۶ } وَكَذَلِكَ **يَجْتَبِيكَ** رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلِ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ
۵. { النحل - ۱۲ } شَاكِرًا لِأَنْعُمِهِ **اجْتَبَاهُ** وَهَدَاهُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
۶. { مريم - ۵۸ } أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَ **اجْتَبَيْنَا** إِذَا ثُنِيَ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرَوْا سُجَّدًا وَبُكِيًّا
۷. { طه - ۱۲ } ثُمَّ **اجْتَبَاهُ** رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَىٰ
۸. { الحج - ۷۸ } وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ **اجْتَبَاكُمْ** وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَ نِعْمَ النَّصِيرُ
۹. { القصص - ۵۷ } وَقَالُوا إِنْ تَتَّبِعِ الْهُدَىٰ مَعَكَ نُتَخَضَّفُ مِنْ أَرْضِنَا أَمْ لَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا **يُجِبِي** إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
۱۰. { سبأ - ۱۳ } يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحَارِبَ وَتَمَاثِيلَ وَجِجَانٍ **كَالْجُؤَابِ** وَفُدُورٍ رَاسِيَاتٍ اعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ
۱۱. { الشورى - ۱۳ } شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِ نُوحًا وَ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ **يَجْتَنِي** إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ
۱۲. { القلم - ۵۰ } **فاجْتَبَاهُ** رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ